

OZNAČEVANJE ŽIVIL IZBOLJŠANE SESTAVE

Tamara SRDAREV,
GZS-Zbornica kmetijskih in živilskih podjetij

Abeceda trendov povpraševanja po hrani v Sloveniji
Ljubljana, 5. april 2019

Gospodarska
zbornica
Slovenije

Zbornica kmetijskih
in živilskih podjetij

Nacionalni inštitut
za **javno zdravje**

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA ZDRAVJE

DÓBER TE.K
Slovenija

Nacionalni program o prehrani in telesni
dejavnosti za zdravje 2015–2025

•
•
•
•

PREHRANA IN ZDRAVJE

• Voluntary/mandatory

ŽIVILSKA ZAKONODAJA

aims
to

•
•
•
•

RAZISKAVE NA PODROČJU
NAKUPOVALNIH NAVAD
POTROŠNIKOV

s

RAZVOJ ŽIVIL

• Replacement strategies

• Cost aspects

Vir: Gunst in sod., Foods, 2018

KAKO LAHKO POTROŠNIKI PREPOZNAJO IZDELKE IZBOLJŠANE SESTAVE?

INFORMACIJE NA ŽIVILU

Za kupca oziroma potrošnika je najpomembnejše, da označba na živilu vsebuje vse potrebne informacije o živilu, kar mu omogoči ustrezno izbiro in uporabo živila.

Podatki na označbi morajo biti **točni, nedvoumni in dobro vidni** ter ne smejo **zavajati potrošnika**.

Vendar razpoložljivi podatki kažejo na to, da potrošniki ne berejo označb na živilih, ker jih **ne razumejo** ali jih **ne zanimajo**.

INFORMACIJE NA ŽIVILU

- IZDELKI IZBOLJŠANE SESTAVE -

OBVEZNI PODATKI

IME ŽIVILA

OZNAČBA
HRANILNE
VREDNOSTI

SEZNAM
SESTAVIN

PROSTOVOLJNI PODATKI

PREHRANSKE
IN
ZDRAVSTVENE
TRDITVE

HEME
OZNAČEVANJA
HRANILNE
VREDNOSTI

ZAKONODAJA

Uredba (EU) št.
1169/2011 o
zagotavljanju
informacij o živilih
potrošnikom

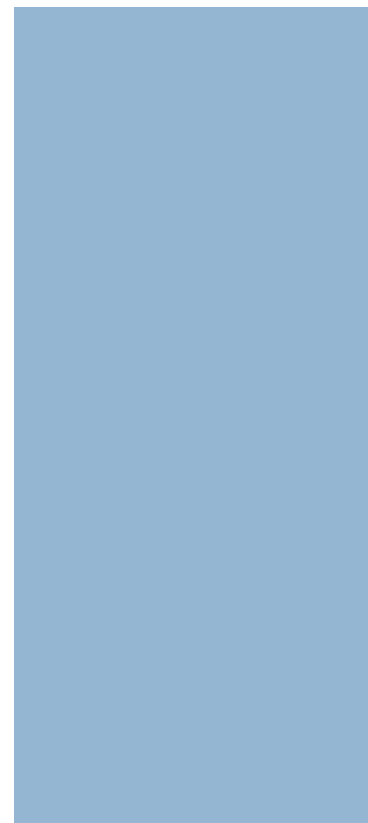
Uredba (ES) št.
1924/2006 o
prehranskih in
zdravstvenih trditvah
na živilih

OBVEZNE INFORMACIJE

SEZNAM SESTAVIN

Sestavine so v seznamu zapisane po **padajočem vrstnem redu** glede na maso.

Količina sestavin ali kategorij sestavin, ki so za živilo posebej značilne in so običajno izpostavljene na označbi bodisi v imenu živila ali na sliki izdelka.

OZNAČBA HRANILNE VREDNOSTI

Obvezna označba hranilne vrednosti (običajno predstavljena v obliki hranilne tabele ali v linearnem zapisu) vključuje:

- energijsko vrednost; in količino
- maščob,
- nasičenih maščob
- ogljikovih hidratov,
- sladkorjev,
- beljakovin in
- soli.

**nasičene maščobe,
sladkor,
sol**

PROSTOVOLJNE INFORMACIJE

PREHRANSKE IN ZDRAVSTVENE TRDITVE

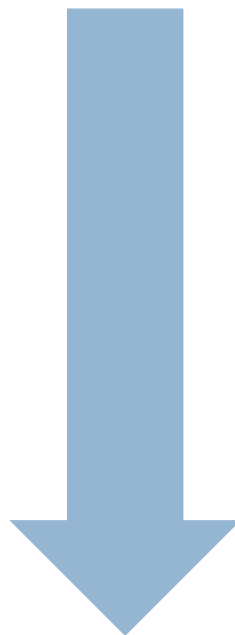
Na trgu se je pojavljalo **vedno večje število živil**, ki so bila označena in oglaševana s prehranskimi in zdravstvenimi trditvami.

Da bi zagotovili visoko raven varstva interesov potrošnikov in olajšali njihovo izbiro, ter da bi **preprečili zavajanje potrošnikov**, je EU na tem področju sprejela enotno zakonodajo.

Uredba 1924/2006 usklajuje določbe zakonov ali drugih predpisov v DČ, ki se nanašajo na prehranske in zdravstvene trditve, z namenom, da se zagotovi **učinkovito delovanje notranjega trga** ob istočasnem zagotavljanju visoke ravni varstva potrošnikov.

Visoka vsebnost prehranske vlaknine
Visoka vsebnost beljakovin
Visoka vsebnost enkrat nenasičenih maščob
Visoka vsebnost večkrat nenasičenih maščob
Visoka vsebnost nenasičenih maščob
Visoka vsebnost maščobnih kislin omega-3
Vir prehranske vlaknine
Vir beljakovin
...

Zmanjšana energijska vrednost
Nizka vsebnost sladkorjev
Nizka vsebnost natrija/soli
Nizka vsebnost maščob
Brez sladkorjev
Brez dodanih sladkorjev
Brez natrija ali soli
Brez maščob
Brez nasičenih maščob
...

PREHRANSKE TRDITVE
- PRIMERI -

STRATEŠKI CILJI DRŽAVE

Strateški cilji države na področju zagotavljanja ponudbe zdravju koristnejših živilskih izdelkov (ReNPPTDZ):

- **spreminjanje sestave živilskih izdelkov** (preoblikovanje) z znižanjem vsebnosti sladkorja, sladil, trans maščob, nasičenih maščob ter soli
- prilagajanje velikosti pakiranja/porcij
- preučitev zakonodajnih ukrepov za spremembo vsebnosti hranil v živilih (npr. transmaščobe)

STRATEŠKI CILJI DRŽAVE IN OVIRE PROIZVAJALCEV

SPREMINJANJE SESTAVE ŽIVILSKIH IZDELKOV (PREOBLIKOVANJE)

OVIRE PROIZVAJALCEV:

navade potrošnikov, možnost reklamacije, izguba kupcev

MOŽNOSTI:

postopno spreminjanje sestave
že obstoječih izdelkov na trgu

razvoj novih živil izboljšane
sestave

PRIPRAVLJENOST PODJETIJ

Podjetja so pripravljena razvijati nova živila izboljšane sestave.

V primeru, da podjetja izboljšajo sestavo živila, to želijo tudi predstaviti potrošniku.

...s promocijo (oglaševanjem) in z označevanjem živil...

...ki morajo biti v skladu z veljavno zakonodajo.

OZNAČEVANJE PREOBLIKOVANIH ŽIVIL

Zmanjšana
energijska
vrednost

- Energijska vrednost izdelka zmanjšana vsaj za **30 %**

Povečana vsebnost
(ime hranila)

- Vsebnost hranila je v primerjavi s podobnim izdelkom povečana vsaj za **30 %**
- Izpolnjeni pogoji za navedbo „vir“ (v primeru vitaminov/mineralov)

Zmanjšana
vsebnost
(ime hranila)/lahek

- Vsebnost hranila je v primerjavi s podobnim izdelkom zmanjšana vsaj za **30 %**
- V primeru mikrohranil **10 %**
- V primeru natrija (in enake količine soli) pa vsaj za **25 %**

„BREZ DODANEGA SLADKORJA“ “BREZ SLADKORJA“ ...IN UPORABA SLADIL

„Brez dodanih sladkorjev“: *„...dopustna samo, kadar izdelek ne vsebuje nobenih dodanih mono- ali disaharidov ali drugih živil, uporabljenih zaradi njihovih sladilnih lastnosti.“*

„Brez sladkorjev“: *„... dopustna samo, kadar izdelek ne vsebuje več kot 0,5 g sladkorjev na 100 g ali na 100 ml.“*

Stališče Evropske komisije: Skladno z veljavno zakonodajo se za uporabo trditve „brez dodanih sladkorjev“ v živilu ne sme uporabljati sladil.

OBRAZLOŽITEV:

- skladno s členom 2 Uredbe 178/2002 so sladila kategorizirana kot „**hrana**“
- Skladno s prilogo I Uredbe 1333/2008 so sladila definirana kot „*snovi, ki se uporabljajo za sladkanje živil ali kot namizna sladila*“

KAJ TO POMENI V PRAKSI?

- Naravno ne vsebuje sladkorja
- Nima dodanih sladkorjev
- Ima dodano sladilo
- Navedba „brez sladkorjev“ se sme uporabljati
- Navedba „s sladilom(-i)“ se doda k imenu živila

Brezalkoholna
pijača

- Naravno vsebuje sladkor (laktoza)
- Nima dodanih sladkorjev
- Ima dodano sladilo
- Navedba „brez dodanih sladkorjev“ se ne sme uporabljati

Sadni mlečni
izdelek

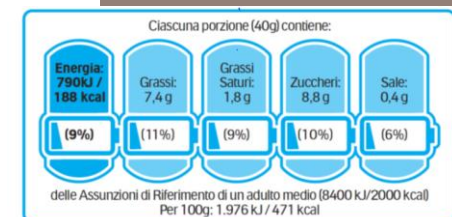
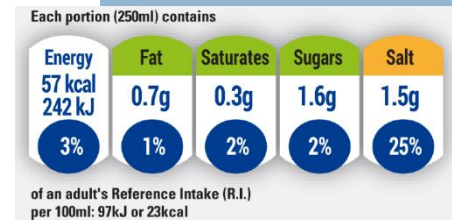
SHEME OZNAČEVANJA HRANILNE VREDNOSTI

POROČILO EVROPSKE KOMISIJE

- Člen 35(5) Uredbe (EU) 1169/2011 določa, da EK do 13. decembra 2017 Evropskemu parlamentu in Svetu predloži **poročilo o uporabi dodatnih oblik navajanja in prikaza označbe hranilne vrednosti, njihovem vplivu na notranji trg in priporočljivosti nadaljnjega usklajevanja teh oblik navajanja ali prikaza označbe hranilne vrednosti za živila, dana v promet na njihovem ozemlju.**
- Pričakuje se, da bo poročilo objavljeno **2019.**

INICIATIVE

- **SISTEM OZNAČEVANJA HRANILNIH VREDNOSTI PO SEMAFORJU**
- Junija 2013 je MZ Velike Britanije oznanilo novo shemo označevanja hranilnih vrednosti po semaforju
- **NUTRI-SCORE**
- Shema se v Franciji uporablja od 3. novembra 2017
- **INICIATIVA INDUSTRIJE**
- 6 podjetij multinacionalk predstavilo svojo iniciativo za model označevanja hranilne vrednosti na prednji strani embalaže
- **PREDLOG ITALIJE**
- Slikovni prikaz „baterije“

DODATNE OBLIKE NAVAJANJA

Na prostovoljni osnovi se lahko na
označbi živila ponovijo naslednje
informacije

Energijska vrednost

Energijska vrednost
maščobe
nasičene maščobe
sladkorji
sol

V PRAKSI

OZNAČBA ENERGIJSKE VREDNOSTI

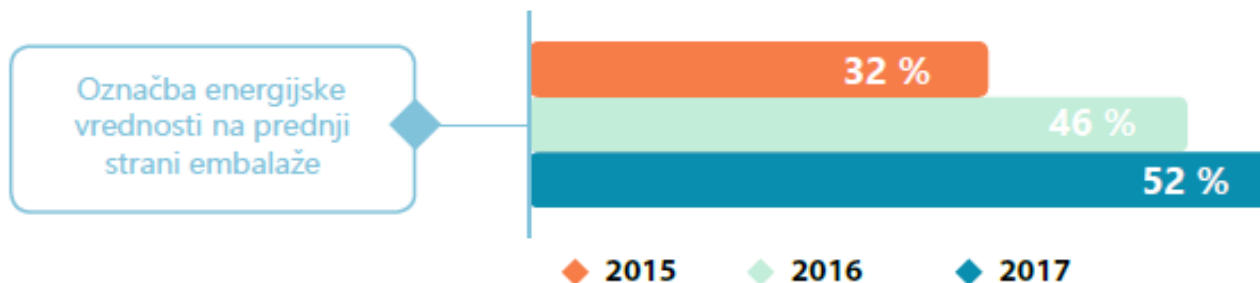
OBVEZNO

Tabela povprečnih hranilnih vrednosti na 100 g oz. 100 ml
na hrbtni strani embalaže

PROSTOVOLJNO

Dodatno izpostavljanje energijske vrednosti na 100 g oz. 100 ml (in na porcijo) na prednji strani embalaže

Podpisniki se zavezujeemo, da bo do leta **2020** najmanj **60 %** naših izdelkov imelo informacijo o energijski vrednosti na prednji strani embalaže.

Označba energijske vrednosti - primer

Hranilna vrednost / Hranljiva vrijednost / Nutrition information / Valori nutrizionali / Vítživová hodnota / Хранлива вредност v / u / per / ve / во
100 ml
Energijska vrednost / Energija / Energy / Energia / Energetická hodnota / Энергетическая вредност 118 kJ (28 kcal)
Máščobe / Masti / Fat / Grassi / Tuky / Мласти 0,0 g
od tega nasičene máščobe / od kojih zasičene masne kiseline / of which saturates / di cui: acidi grassi saturi / z toho nasycené mastné kyseliny / од кои заситени масни киселини 0,0 g
Ogljikovi hidrati / Ugljikohidrati / Carbohydrate / Carboidrati / Sacharidi / Јагнени хидрати 6,8 g
od tega sladkorji / od kojih šećeri / of which sugars / di cui: zuccheri / z toho cukry / од кои шеќери 5,7 g
Prehranske vlaknine / Vlakna / Fibre / Vláknina / Вlakна 0,0 g
Beljakovine / Bjelancevine / Protein / Proteine / Белковини / Протеини 0,2 g
Sol / So / Salt / Sale / Sól / Con 0,007 g

SLO | NEGAZIRANA
BREZALKOHOLNA PIJAČA IZ
JAGOD, BANAN, RDEČE PEŠE IN
ROBIDNIC Z ZMANJŠANO
ENERGIJSKO VREDNOSTJO.
Zmanjšana vsebnost
sladkorjev 30%.

HVALA ZA POZORNOST

*Abeceda trendov povpraševanja po hrani v Sloveniji
Ljubljana, 5. april 2019*

Gospodarska
zbornica
Slovenije

Zbornica kmetijskih
in živilskih podjetij

NIJZ Nacionalni inštitut
za **javno zdravje**

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA ZDRAVJE

DÓBER TE.K
Slovenija

Nacionalni program o prehrani in telesni
dejavnosti za zdravje 2015–2025